
Väliskomisjon

2022/2079(INI)

9.3.2023

ARVAMUS

Esitaja: väliskomisjon

Saaja: tööstuse, teadusuuringute ja energeetikakomisjon

Julgeoleku ja kaitse jaoks elutähtsate tehnoloogiate hetkeseis ja tulevased väljakutsed
(2022/2079(INI))

Arvamuse koostaja (*): Dragoș Tudorache

(*): Kaasatud komisjon – kodukorra artikkel 57

PA_NonLeg

ETTEPANEKUD

Väliskomisjon palub vastutaval tööstuse, teadusuuringute ja energeetikakomisjonil lisada oma resolutsiooni ettepanekusse järgmised ettepanekud:

1. peab kahetsusväärseks asjaolu, et Euroopa Liidu kaitsektor on liiga killustatud, mis tekitab kulukaid kattuvusi ning takistab konkurentsi- ja koostalitlusvõimet; täheldab, et see on põhjustanud aastas 25–100 miljardi euro ulatuses tarbetut rahalist kahju ning toonud kaasa liidu, liikmesriikide ning Euroopa kaitsektori tehnoloogilise ja tööstusliku baasi (EDTIB) strateegilise haavatavuse;
2. nõuab liidu tasandi julgeoleku- ja kaitsepoliitikas suuremat strateegilist ühtekuuluvust; väljendab sellega seoses heameelt, et komisjon on käivitanud instrumendi Euroopa kaitsetööstuse tugevdamiseks ühishangete kaudu (EDIRPA), ning julgustab komisjoni ja liikmesriike seda algatust tugevdama ning tagama, et edasised kaitsevarustuse hanked keskenduvad tipptasemel relvasüsteemidele ja püüeldakse tõelise kaitseliidu poole, mida toetab tugevam ja konkurentsivõimelisem EDTIB ning mille aluseks on kaitsevarustuse selgelt liigendatud ühisturg;
3. kutsub liikmesriike üles suurendama koostööd julgeoleku- ja kaitseküsimustes elutähtsate tehnoloogiate arendamisel ning innovatsiooni edendamisel; nõuab tungivalt, et need ELi liikmesriigid, kes on ka NATO liitlased, töötaksid selle nimel, et saavutada kaitsekulutuste eesmärk, milleks on 2 % sisemajanduse koguproduktist;
4. rõhutab tungivat vajadust luua tõeliselt euroopalik kaitsevarustuse turg, muu hulgas tugevdades tööstusvõimsust ning vähendades dubleerimist ja killustatust, kohandades samal ajal tööstusbaasi, eelkõige selle tarneahelaid ja tööjõudu Euroopa uuele julgeolekukeskkonnale, mis nõuab tootmisvõimsuse kiiret suurendamist; nõuab, et parandataks Euroopa Kaitseagentuuri (EDA) rolli liikmesriikide jõupingutuste koordineerimisel, et kehtestada sõjalise koostalitlusvõime ja vahendite tehnilised normid, mis aitaksid standardida sõjatehnoloogiat ja tagaksid koostalitlusvõime;
5. innustab liikmesriike kasutama täiel määral ära ühishankeid ning teadus- ja arendusprojekte kui vahendeid sünergia ärakasutamiseks ELi kaitsektoris ning vajaliku konkurentsivõime ja tehnoloogilise eelise loomiseks kaitsevarustuses ja kaitsevarustuse tootmises; kutsub sellega seoses komisjoni üles tagama 13. juuli 2009. aasta direktiivi 2009/81/EÜ (kaitse- ja julgeolekuvaldkonna riigihangete kohta) täieliku jõustumise kõigis liikmesriikides;
6. tuletab meelde, et Euroopa Ülemkogu kutsus 2013. aastal komisjoni üles töötama välja kogu ELi hõlmava tervikliku varustuskindluse korra tegevuskava, mida kahjuks ei ole kunagi esitatud; nõuab tungivalt, et komisjon esitaks selle tegevuskava viivitamata;
7. kutsub asjaomaseid organeid üles konsolideerima kõiki asjakohaseid ELi tasandi raamistikke, vahendeid, õigusakte ja standardeid tipptasemel sõjalise tehnoloogia, varustuse ja võimete arendamiseks, et tagada kooskõlastatud lähenemisviis, säilitades samal ajal ELi kaitsektori jaoks konkurentsivõimelise turu; rõhutab sellega seoses vajadust investeerida ühiselt kujunemisjärgus ja murranguliste tehnoloogiate teadus- ja

arendustegevusse;

8. kutsub komisjoni üles julgustama liikmesriike vaatama läbi kõik kaitseprogrammid ja - poliitikavahendid, järgides kaitseküsimuste iga-aastase kooskõlastatud läbivaatamise (CARD) lähenemisviisi ja keskendudes eelkõige elutähtsatele tehnoloogiatele, kontrollima, kas need on endiselt eesmärgipärased, tegema järeldustest kokkuvõtte ning jagama seda võimaluse ja vajaduse korral kõigi teiste liikmesriikidega; nõuab asjaomaste kaitsealgotuste, näiteks võimearendusplaani põhjalikku läbivaatamist, et seda ajakohastada, võttes arvesse ELi strateegilises kompassis ja EDA koostatud vajaduste analüüsis sisalduvaid sätteid; on seisukohal, et EDA-l on võimalik tagada Euroopa kaitsesektori osalejate innovatsioonitegevuse sidusus; nõuab sellega seoses EDA suuremat rolli toetuse andmisel, soovitude koordineerimisel, sealhulgas tulemuste strateegilisel hindamisel, ning lahenduste esitamisel ühiste teadus- ja arendus- ning hankeprojektide toetamiseks;
9. nõuab, et EL lepiks kokku elutähtsate tehnoloogiate ühises määratluses ja peamiste kriitilise tähtsusega valdkondade loetelus, ning otsustaks, millistes valdkondades on ELi tegevus esmatähtis; kutsub EDAt üles lisama elutähtsate tehnoloogiate mõiste oma kaitseküsimuste iga-aastasessse kooskõlastatud läbivaatamisse;
10. nõuab sõjalistele teadusuuringutele pragmaatilisemat ja tõhusamat lähenemisviisi, et stimuleerida sõjatehnoloogia innovatsiooni, sealhulgas vähendades kaitseturule sisenemise tõkkeid või kõrvaldades need, säilitades ja parandades samal ajal standardimise ja koostalitlusvõime vajalikku taset; nõuab lisaks suuremat toetust kujunemisjärgus tehnoloogiate valdkonnas tegutsevatele Euroopa ettevõtetele, et tagada nende konkurentsivõime püsimine rahvusvahelistel turgudel, vähendades bürokraatlikku koormust ja ergutades investeringuid kooskõlas maailma juhtivate riikide kavandatud ja ellu viidud tööstuspoliitika kavadega;
11. rõhutab vajadust tagada ja suurendada idufirmade ning väikeste ja keskmise suurusega ettevõtjate (VKEd) osalemist kaitsealgotustes, muu hulgas vähendades pakkumismenetluste keerukust ning hõlbustades äriinkubaatorite abil suuremaid kapitaliinvesteeringuid ja majanduskasvu; tunnistas sellega seoses tehnoloogiliste, finants-, haldus- ja regulatiivsete tõkete vähendamise tähtsust ning nõuab meetmeid, et suurendada teadlikkust ELi programmidest ja rahastamisvõimalustest ning pakkuda VKEdele lisatoetust;
12. tunnistas, et piisavalt kvalifitseeritud tööjõud on elutähtsate tehnoloogiate arendamiseks Euroopas äärmiselt oluline; rõhutab vajadust järgida kaasavat ja kättesaadavat lähenemisviisi, et jõuda kogu olemasoleva tööjõuni, et tagada oskuste ja inimkapitali pidev ja kestlik pakkumine; toonitab lisaks vajadust stimuleerida innovatsiooniks, ELi poolt rahaliselt toetatud koolitusprogrammideks, teadus- ja arendustegevuseks ning alusuuringuteks vajalike oskuste arendamist kujunemisjärgus tehnoloogiatega seotud kriitilise tähtsusega valdkondades, sealhulgas tehisintellekti, materjaliteaduse, energiatootmise, pooljuhtide, nanotehnoloogia, kvantarvutuse ja uue põlvkonna lennunduse valdkonnas;
13. kutsub komisjoni üles ergutama liikmesriike looma ja rahastama kaitsevaldkonna innovatsiooni keskusi, kehtestama sihipäraseid finantssuuniseid teadus- ja

arendustegevusele eraldatavateks kaitsealasteks kulutusteks ning toetama uutel projektidel ja koostööl põhinevaid esilekerkivaid klastreid;

14. rõhutab, et paljud julgeoleku ja kaitse valdkonna elutähtsad tehnoloogiad pärinevad üha sagedamini tsiviilsektorist ja nende puhul kasutatakse kahesuguse kasutusega komponente; rõhutab sellega seoses vajadust tugevdada koostoimet tsiviil- ja kaitsealaste teadusuuringute ning mitmesuguste Euroopa teadus- ja arendustegevuse programmide vahel, et toetada elutähtsate tehnoloogiate arengut Euroopas, vähendada strateegilist sõltuvust, hõlbustada teadmiste jagamist, tõhustada kahesuguse kasutusega toodete kasutamist ja laiendada rahastamisvõimalusi;
15. märgib, et ühiste standardite kasutuselevõtt kõigis sektorites võib aidata vähendada kulusid, edendada innovatsiooni ja suurendada koostalitlusvõimet; kutsub sellega seoses komisjoni üles kiirendama tsiviil-, kaitse- ja kosmosetööstuse standardite ühtlustamiseks tehtavat tööd;
16. toonitab, et tehisintellekti, kvantarvutuse ja masinõppe kasvav tähtsus nõuab tõhustatud koostööd liikmesriikide vahel ning kooskõlastamist sarnaselt meelesstatud partneritega, et tagada nendes valdkondades tehniline tipp-tase; ergutab sellega seoses koostalitleva tehisintellekti võimekuse ühist arendamist;
17. väljendab muret ELi sõltuvuse pärast toorainetest, eelkõige teatavatest mittedemokraatlikest riikidest ja strateegilistelt konkurentidelt, nagu Hiina, pärineva tooraine puhul ning kutsub liikmesriike üles vähendama oma haavatavust, mis tuleneb sõltuvusest elutähtsate tehnoloogiate ja materjalide mittedemokraatlikest tarnijatest, vältima uute sõltuvuste teket, mis ohustaks tarnekindlust, ning tõhustama kaitsetööstuse tootmisahelaid Euroopas tootmise lokaliseerimise või lähemalt hankimise kaudu; tuletab meelde, et igasugune sõltuvus elutähtsatest tehnoloogiatest võib suurendada ühise välis- ja julgeolekupoliitika ning ühise julgeoleku- ja kaitsepoliitikaga seotud väljapressimise ohtu; toonitab vajadust suurema ressursitõhususe, materjalide ringlussevõtu edendamise ja kestlike tehnoloogialahenduste kasutuselevõtu järele;
18. tunnistab, et kriitilise tähtsusega materjalide, nagu haruldaste muldmetallide, neist toodetud komponentide ja nendega seotud tehnoloogiate turvaline tarnimine on Euroopa julgeoleku- ja kaitsetööstuse ning ELi huvide kaitsmise võime seisukohast ülioluline; toonitab tarneahelate mitmekesistamise tähtsust, et vähendada sõltuvust kolmandatest riikidest;
19. väljendab toetust elutähtsa tehnoloogia vaatluskeskusele; kutsub liikmesriike üles võtma kohustuse ja tugevdama koostööd vaatluskeskuse raames; nõuab, et vaatluskeskust arendataks edasi ja suurendataks selle analüüsivõimet, sealhulgas strateegilise sõltuvuse vähendamise osas; tunnistab, et vaatluskeskus tegeleb väga tundliku ja salastatud teabega; nõuab sellega seoses kaitsemeetmete kehtestamist ja sidusrühmade vahelise usalduse loomist, et võimaldada teabe jagamist ja andmete asjakohast käitlemist; kutsub komisjoni üles viima ellu projekti, mille eesmärk oleks pidevalt kaardistada vajadust kriitilise tähtsusega materjalide järele, hinnata ELi strateegilisi sõltuvusi, jälgida pakkumist ja nõudlust ning muutusi konkurentide käitumises või strateegias ning teha tulevikuanalüüse, et prognoosida uusi vajadusi kriitilise tähtsusega materjalide järele; nõuab tungivaltp, et EL võtaks aktiivse rolli rahvusvahelistel koostööfoorumitel, et

kiirendada tootmisahelate mitmekesistamist; on seisukohal, et neid jõupingutusi tuleks teha koos meie strateegiliste partneritega, näiteks NATOga, ning ELi-USA kaubandus- ja tehnoloogiaühenduse kindlate tarneahelate töörühmaga, et koordineerida diplomaatilisi jõupingutusi tarnete kindlustamiseks ja alternatiivsete allikate tagamiseks; nõuab meetmeid riskide maandamiseks selliste ettevõtjate puhul, kes toodavad elutähtsaid tehnoloogiaid ja keda kolmandates riikides asuvad üksused võivad omandada; väljendab muret selle pärast, et ELi elutähtis taristu kuulub strateegiliste konkurentidele, ning tuleb meelde vajadust kontrollida välismaiseid otseinvesteeringuid Euroopa ettevõtetesse, kes tegelevad kaitsevaldkonnaga seotud kujunemisjärgus tehnoloogiatega, et vältida majanduslikku sõltuvust ning piirata spionaaži ja sabotaaži ohtu ELi elutähtsa taristu puhul kooskõlas strateegilises kompassis kindlaks tehtud ohtude ja probleemidega; nõuab tungivalt, et liikmesriigid kehtestaksid riiklikud taustauuringumehhanismid välismaiste otseinvesteeringute jaoks, millel võib olla mõju julgeolekule;

20. tuleb meelde, et killustumise ohtu süvendavad erinevad riiklikud nõuded ja erinevad riiklikud avaliku sektori kulutused ning investeerimis- ja hankekavad; rõhutab sellega seoses standardite kehtestamise olulisust, mis on igasuguse strateegilise sõltuvuse ohu vähendamise ning koostalitlusvõime tagamise jaoks kriitilise tähtsusega nii ELi liikmesriikide seas kui ka ELi ja tema sarnaselt mõtleivate partnerite, näiteks NATO puhul;
21. tuleb meelde Euroopa Kaitsefondi ja programmi „Horisont“ tähtsust seoses investeeringutega elutähtsatesse tehnoloogiatesse ning nõuab mitmeaastase finantsraamistiku muutmist, et suurendada nende eelarvet; kutsub komisjoni üles hindama olemasolevate ELi investeerimisprogrammide sidusust ja vastastikust täiendavust, et teha kindlaks lüngad ja edendada koostoimet; nõuab, et seda hinnangut võetaks arvesse järgmise mitmeaastase finantsraamistiku ettevalmistamisel;
22. peab kahetsusväärseks, et liikmesriikide kaitsealaste teadusuuringute ja tehnoloogia kombineeritud kulutused moodustasid 2020. aastal ainult 1,2 % nende kaitsekulutuste kogumahust, mis on tunduvalt vähem EDA raames kokku lepitud 2 % sihttasemest;
23. rõhutab vajadust kindlustada ja kaitsta elutähtsat Euroopa taristut ning tagada selle piisav seire ja järelevalve; kutsub liikmesriike ja kõiki asjaosalisi üles töötama välja plaani ja investeerimiskava, et ajakohastada ja tugevdada elutähtsa taristu, nagu muu hulgas tuumaelektrijaamade, elektrivõrkude, vee- ja toiduvärske ning telekommunikatsioonitaristu, mere- ja merealuse taristu, merealuste kaablite, energiaspektori torujuhtmete ja avamere tuuleparkide vastupanuvõimet digitaalajastu jaoks, sealhulgas kohandades seda tehisintellektipõhiste droonide järelevalve ja hooldusega ning kooskõlas uue direktiiviga elutähtsa teenuse osutajate toimepidevuse kohta ja küberturvalisuse 2. direktiiviga; nõuab seetõttu ELi teadus- ja arendustegevuse ning tootmisstrateegia väljatöötamist täiustatud droonide jaoks;
24. kutsub komisjoni ja liikmesriike üles täitma ELi strateegilises kompassis selgelt väljendatud kohustust suurendada ELi suutlikkust koguda, anda ja jagada täpset teavet, kaitsta elutähtsat merendustaristut ning töötada välja ühised operatiiv- ja tehnoloogilised lahendused, sealhulgas kasutades parimal viisil ära alalise struktureeritud koostöö raamistikku;

25. kutsub komisjoni ja liikmesriike üles arendama võimekust keeruka kaitsevarustuse testimiseks, hindamiseks, valideerimiseks ja kontrollimiseks, sealhulgas tehisintellektipõhise tehnoloogia abil, et teha kindlaks kolmandates riikides toodetud komponentidest tulenevad kitsaskohad; rõhutab lisaks, et sellised jõupingutused peaksid olema kooskõlas NATO tehisintellekti strateegias nõutud testimise, hindamise, valideerimise ja kontrollimise korraga;
26. nõuab tungivalt, et komisjon ja liikmesriigid tugevdaksid koostööd ühelt poolt Euroopa Innovatsiooninõukogu, Euroopa Kaitsefondi ja Euroopa Investeerimisfondi ning teiselt poolt NATO Põhja-Atlandi kaitseinnovatsiooni kiirendi vahel, toetades ühisprojekte, ühiseid teadusuuringuid ja ühiseid investeeringuid tipptasemel kaitsetehnoloogiasse, austades samal ajal otsust anda kõigile kaasatud organisatsioonidele autonoomsus;
27. rõhutab tugeva Atlandi-ülese sideme tähtsust, mis kajastub ELi strateegilises kompassis ja NATO strateegilises kontseptsioonis, ning vajadust edasise koostöö järele julgeoleku ja kaitse valdkonnas; väljendab heameelt ELi ja NATO koostööd käsitleva ühisdeklaratsiooni allkirjastamise üle 9. jaanuaril 2023;
28. märgib mitmepoolsete ekspordikontrollirežiimide halvenevat olukorda ning nende vähenenud võimet jõustada ja reguleerida elutähtsa tehnoloogia voogu ja levitamist; kutsub liikmesriike üles kasutama ära Euroopa kahesuguse kasutusega kaupade määruuse kogu potentsiaali ja tagama elutähtsa tehnoloogia ekspordikontrolli täitmise;
29. väljendab heameelt algatuse üle luua NATO-ELi vastupanuvõime ja elutähtsa taristu rakkerühm ning ELi ja USA kaubandus- ja tehnoloogianõukogu loomise üle;
30. nõuab tungivalt, et komisjon ja liikmesriigid näitaksid ülemaailmset eeskuju liidu huve ja väärtusi kajastavate ja edendavate standardite väljatöötamisel, ning innustab seepärast looma tõhustatud partnerlusi sarnaselt meelestatud partneritega.

**TEAVE VASTUVÕTMISE KOHTA
NÕUANDVAS KOMISJONIS**

Vastuvõtmise kuupäev	9.3.2023
Lõpphääletuse tulemus	+ : 41 - : 2 0 : 0
Lõpphääletuse ajal kohal olnud liikmed	Alexander Alexandrov Yordanov, François Alfonsi, Maria Arena, Petras Auštrevičius, Traian Băsescu, Reinhard Bütikofer, Włodzimierz Cimoszewicz, Michael Gahler, Sunčana Glavak, Raphaël Glucksmann, Sandra Kalniete, Dietmar Köster, Miriam Lexmann, Leopoldo López Gil, Antonio López-Istúriz White, Vangelis Meimarakis, Sven Mikser, Francisco José Millán Mon, Matjaž Nemeč, Gheorghe-Vlad Nistor, Tonino Picula, Thijs Reuten, Nacho Sánchez Amor, Mounir Satouri, Jordi Solé, Sergei Stanishev, Dragoș Tudorache, Viola von Cramon-Taubadel
Lõpphääletuse ajal kohal olnud asendusliikmed	Attila Ara-Kovács, Anna-Michelle Asimakopoulou, Andrey Kovatchev, Georgios Kyrtos, Sergey Lagodinsky, Javi López, Gabriel Mato, Tom Vandenkendelaere, Mick Wallace, Javier Zarzalejos
Lõpphääletuse ajal kohal olnud asendusliikmed (art 209 lg 7)	Clare Daly, Francisco Guerreiro, Eero Heinäluoma, Janina Ochojska, Pina Picierno

NIMELINE LÕPPHÄÄLETUS NÕUANDVAS KOMISJONIS

41	+
PPE	Alexander Alexandrov Yordanov, Anna-Michelle Asimakopoulou, Traian Băsescu, Michael Gahler, Sunčana Glavak, Sandra Kalniete, Andrey Kovatchev, Miriam Lexmann, Leopoldo López Gil, Antonio López-Istúriz White, Gabriel Mato, Vangelis Meimarakis, Francisco José Millán Mon, Gheorghe-Vlad Nistor, Janina Ochojska, Tom Vandenkendelaere, Javier Zarzalejos
Renew	Petras Auštrevičius, Georgios Kyrtos, Dragoș Tudorache
S&D	Attila Ara-Kovács, Maria Arena, Włodzimierz Cimoszewicz, Raphaël Glucksmann, Eero Heinäluoma, Dietmar Köster, Javi López, Sven Mikser, Matjaž Nemeč, Pina Picierno, Tonino Picula, Thijs Reuten, Nacho Sánchez Amor, Sergei Stanishev
Verts/ALE	François Alfonsi, Reinhard Bütikofer, Francisco Guerreiro, Sergey Lagodinsky, Mounir Satouri, Jordi Solé, Viola von Cramon-Taubadel

2	-
The Left	Clare Daly, Mick Wallace

0	0

Kasutatud tähised:

+ : poolt

- : vastu

0 : erapooletu